

Vindkraft – en viktig klimavennlig ressurs

Av Ståle Gjersvold, konsernsjef i TrønderEnergi AS

Det pågår for tiden en debatt om de miljø- og klimamessige konsekvensene av utbygging av vindkraft i Trøndelag. TrønderEnergi har blitt utfordret på om vi som et offentlig eid selskap skal ta andre hensyn enn privateide selskap. Vår mening er at vi først og fremst må tilpasse oss myndighetenes energipolitikk og de vedtatte lover og reguleringer innen området.

En av våre viktigste oppgaver er å bygge ut og produsere fornybar kraft gjennom bedriftsøkonomisk lønnsomme prosjekter til det beste for våre eiere, lokale interesser og samfunnet forøvrig.

Kraftmarkedet i Norge ble for tjue år siden endret til et markedsbasert system hvor prisen fastsettes i forhold til tilbud og etterspørsel etter kraft. Målet for myndighetene var å sikre forbrukerne billigere strøm og unngå overinvesteringer i for stor produksjonskapasitet. Av samme grunn ble eierne av kraftselskapene tvunget til å ta større kommersiell risiko, og sette bedriftsøkonomisk lønnsomhet som det viktigste målet for den kraftproduserende delen av virksomheten. Dette er et viktig premiss i debatten om samfunnsansvaret til et kraftselskap – det er et bredt politisk flertall som har bestemt at dagens energipolitikk skal baseres på bedriftsøkonomiske prinsipper, kombinert med en stram regulering. Dette skal sikre at vi driver vår virksomhet i tråd med samfunnets interesser.

Rundt årsskiftet vedtok Stortinget fornybarhetsdirektivet, hvor Norge gjennom internasjonale forhandlinger og avtaler har forpliktet seg til å øke andelen av fornybar energi. Selv med økt utvekslingskapasitet mellom Norge og Europa, vil vi det nærmeste tiåret få et kraftoverskudd og et lavere prisnivå enn vi har sett de siste årene. Dette kommer forbrukeren, næringslivet og den kraftkrevende industrien til gode. Den ekstraregningen forbrukeren må betale for å subsidiere utbygging av ny kraft, vil mer enn kompenseres gjennom lavere strømpris. Taperne, i alle fall på kort sikt, er dagens eiere av vannkraftverk. De må forvente lavere overskudd og mindre i utbytte uavhengig av om de vil investere i vindkraft. Dette betyr i praksis at regjeringen med dette vedtaket har overført verdier fra kommunene til forbrukerne. For eierne av TrønderEnergi hadde det isolert sett vært lønnsomt og godt for kommuneøkonomien med et kraftunderskudd med tilhørende import fra utlandet, men det er tvilsomt om det hadde vært bra for samfunns- og klimautviklingen i Norge og Europa. Billig kraft er sannsynligvis et viktig delmål for regjeringen, samtidig som man gjennom fornybarhetsdirektivet oppnår at en større andel av energiforbruket i Norden og Europa på lang sikt blir klimavennlig.

Uavhengig av effektene av stortingsvedtaket må TrønderEnergi ta stilling til om vi skal investere i vindkraft. Subsidiene som fordeles gjennom sertifikatordningen skal sørge for at Norge og Sverige samlet sett bygger ut de mest lønnsomme prosjektene. Noen av de beste vindprosjektene i landet er i Trøndelag, og hvis prosjektene tilfredsstillende våre lønnsomhetskrav er det en av TrønderEnergis kjerneoppgaver å eie og utvikle regionale vindkraftverk. Alternativet er at

internasjonale selskaper utvikler vindkraft basert på "våre" naturressurser. Lønnsomme prosjekt som blir gitt konsesjon av myndighetene vil bli realisert uavhengig av om TrønderEnergi er en aktiv aktør eller ikke. Det er hard konkurranse om å sikre seg de beste prosjektene, og vi mener at aktører med regionale eiere er de beste til å ivareta de lokale og samfunnsmessige interessene. Våre tre viktigste samfunnsoppgaver er 1) å bygge ut fornybar kraft 2) distribuere kraften på billigste måte gjennom lavest mulig nettleie 3) ivareta forsyningssikkerheten – oppgaver vi har ivaretatt på en meget god måte i tråd med myndighetenes og samfunnets forventninger siden vår virksomhet ble etablert.

Myndighetene har valgt å sikre at miljøkrav og naturvern blir ivaretatt gjennom grundig behandling av ulike offentlige organ som Fylkesmannen, miljøvernmyndighetene, NVE og i siste instans Olje- og Energidepartementet. I tillegg har kommunestyrene reell innflytelse om vindparker overhead skal etableres. Vi mener dette er en god måte å sikre at ulempene blir minst mulig for samfunnet, selv om dette i mange sammenhenger reduserer lønnsomheten i det enkelte prosjekt. Redusert lønnsomhet skyldes både miljømessige pålegg og at det i gjennomsnitt tar ti år fra ett anlegg starter planlegging til det gis konsesjon om utbygging. Det er utbyggers og myndighetenes felles ansvar å finne en god balanse mellom den samfunnsøkonomiske nytten veid opp mot ulempene.

Kommunene tok tidlig både risiko og ansvar i utviklingen av energiforsyningen i Norge. Dette har medført et stort lokalt og politisk engasjement rundt kraftselskapene – og at vi sammen med våre eiere har integrert samfunnsansvaret som en naturlig del av vår virksomhet. Fordi kraftprodusentene bruker av fellesskapets naturressurser betaler vi ekstra skatt som tilfaller både lokale og sentrale myndigheter, samtidig som vårt overskudd går tilbake til fellesskapet. Dette er en viktig del av TrønderEnergis rammebetingelser – men vi må samtidig sørge for å utvikle selskapet på en måte som sikrer best mulig resultat på kort sikt, og god verdiutvikling på lang sikt. Det betyr at vi også i fremtiden vil ha fokus på utvikling av kraftprosjekter. Vi mener deltakelse i lønnsomme vindprosjekter i Trøndelag er en viktig del av vårt samfunnsoppdrag – til det beste for miljøet, eierne og våre kunder.